

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo

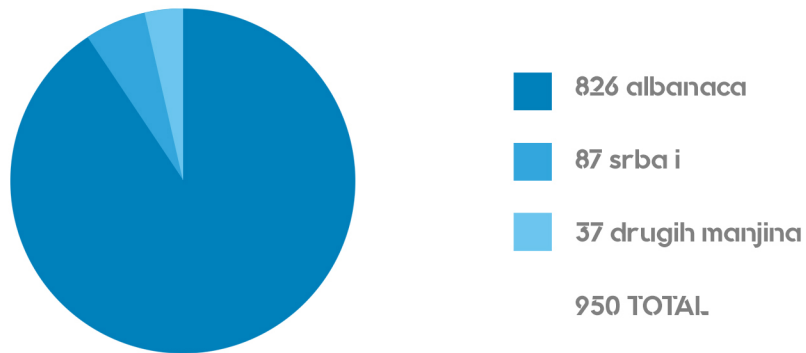
DŽAMILJA U VELIKOJ KRUŠI / KRUSHË E MADHE

ORAHOVAC
RAHOVEC

DŽAMIJA U VELIKOJ KRUŠI / KRUSHË E MADHE

ORAHOVAC/RAHOVEC

Opština Orahovac/Rahovec je jedan od najpogođenijih regiona na Kosovu kao rezultat rata 1998-1999 godine. Tokom 90-ih godina tamo je živelo oko 60.000 stanovnika sa albanskom većinom preko 90%. U periodu 1998-2000. godine u ovoj opštini je život izgubilo i/ili nestalo 950 ljudi, od kojih 826 Albanaca, 87 Srba, 23 Aškalija, 9 Roma, 3 Crnogoraca, 1 Turčin i 1 Bošnjak.

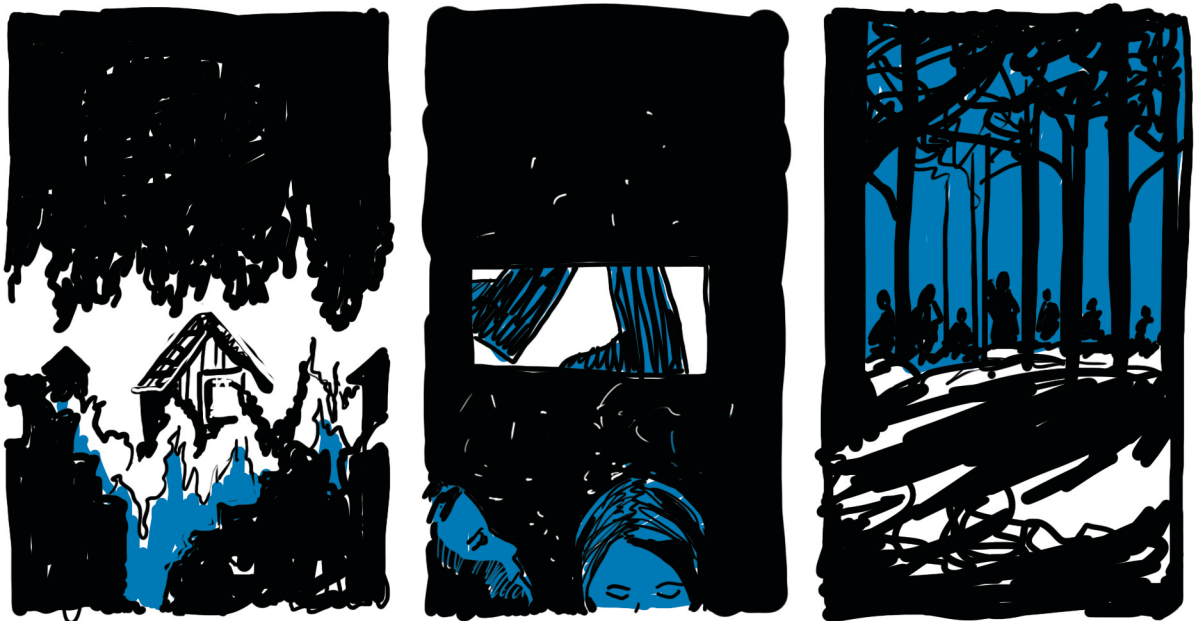
Početak NATO bombardovanja, napadi i progoni srpskih snaga na albansko stanovništvo značajno su intenzivirani. Najveći broj masakra dogodio se u ovom periodu kada je počelo i nasilno proterivanje albanskog stanovništva u Albaniju. Najviše su štetu pretrpela sela Orahovca/Rahovec koja se graniče sa opštinom Prizren, a među njima najvećim ljudskim gubicima je obeleženo selo Velika Kruša/Krushë e Madhe, u kome se dogodio jedan od najvećih masakra rata na Kosovu.

Selo Velika Kruša/Krushë e Madhe se nalazi u geografskoj oblasti između opštine Orahovac/Rahovec i opštine Prizren. Pre zadnjeg rata na Kosovu, Velika Kruša/Krushë e Madhe je imala većinsko albansko stanovništvo od oko 2000 stanovnika, koji se uglavnom bavio poljoprivredom i stočarstvom. Ostatak stanovništva činili su Aškalijske - oko 20 porodica, i Srbi - oko 4 porodice.

Kao posledica rata na Kosovu, u ovom selu je izgubilo život i/ili nestalo 208 ljudi, od kojih su 194 Albanci i 14 Aškalijske.

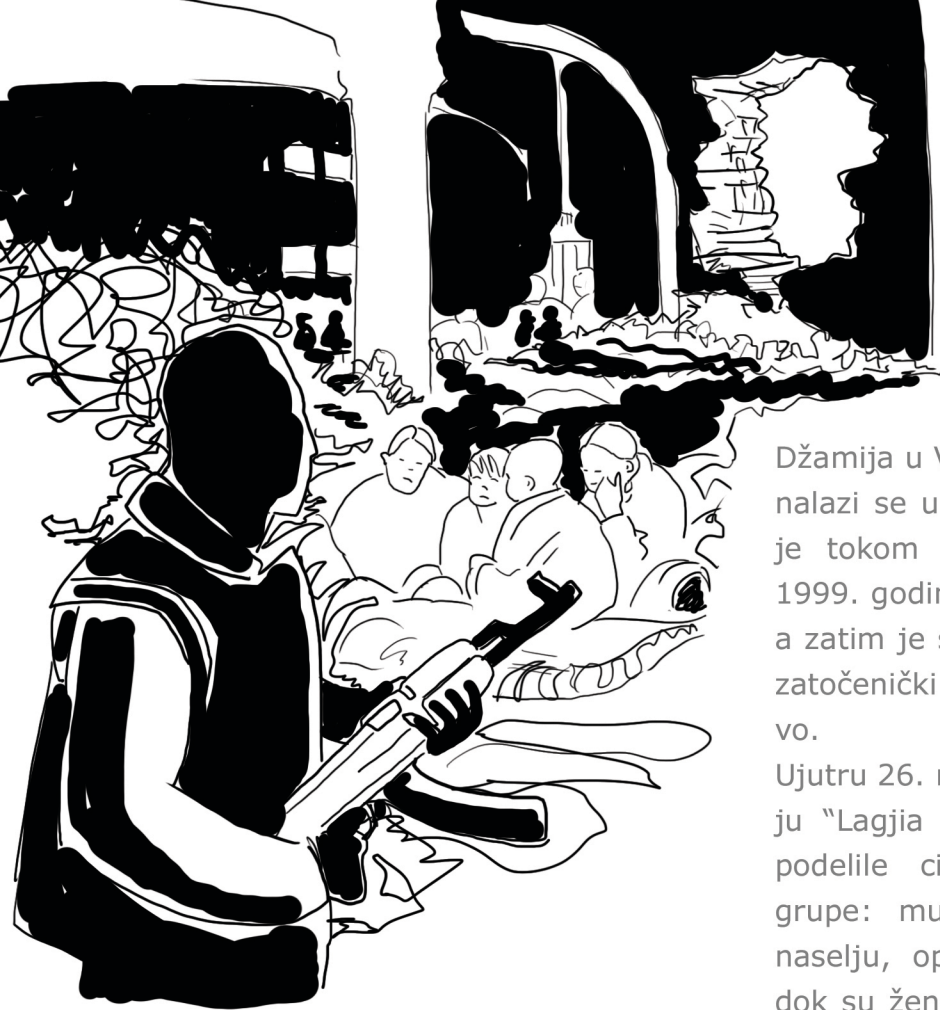
Neposredno nakon početka NATO intervencije na Kosovu 24. marta 1999. godine, selo Velika Kruša/Krushë e Madhe je 3 dana bilo pod opsadom Vojske Jugoslavije, srpske policije, paravojnih grupa, a bili su uključeni i pojedini srpski civili, stanovnici Velike Kruše/Krushë e Madhe.

U ranim jutarnjim satima 25. marta 1999. godine, selo je bombardovano, a kuće stanovnika opljačkane i spaljene od strane srpske vojske, policije i paravojnih grupa. Kao rezultat ovih događaja, stanovništvo se u početku preselilo u okolne planine odakle su mogli videti kako im se pale i pljačkaju kuće. Uveče 25. marta, veliki broj stanovništva se vratio u selo i sakrio se u podrume kuća dok je ostatak stanovništva nastavio da boravi u planinama oko sela.

Srpske snage su 26. marta počele da prikupljaju civile iz raznih lokacija gde su se oni sakrili, bilo u njihovim kućama ili na okolnim planinama. Muškarci i mladići su odvojeni od mase stanovništva, a zatim odvedeni na raznim lokacijama, maltretirani i potom pogubljeni. Tela velikog dela njih su kasnije čak i spaljena. Žene, deca i starci bili su primorani da pobegnu u Albaniju pod povikom srpskih oružanih snaga „Idite kod NATO!“. Deo ovog stanovništva, koji su činili žene i deca, bio je primoran da ode u seosku džamiju.

Džamija u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe nalazi se u centru sela. Bombardovana je tokom srpskih napada 25. marta 1999. godine, srušivši deo njenih zidina a zatim je srpskim snagama služila kao zatočenički centar za civilno stanovništvo.

Ujutru 26. marta 1999. godine, u naselju "Lagjia e Nallve", srpske snage su podelile civilno stanovništvo u dve grupe: muškarci su zadržani u tom naselju, opljačkani, a zatim streljani, dok su žene i deca zatvoreni u seoskoj džamiji.

Civilnom stanovništvu u džamiji, koje su činile žene i deca, oduzete su sve stvari, poput nakita, novca i drugih vrednosti, a prema svedočenju žena koje su bile unutra, usled ovih pljački, zlatom i novcem napunila se jedna velika torba. U seoskoj džamiji nasilje je korišćeno i nad ženama koje nisu imale šta da daju srpskim snagama ili slučajevima kada nisu mogle da skinu prstenje sa prstiju, velikom broju su otcepljene uši dok su im oduzete minduše. Takođe, u izveštaju OEBS-a „Kosovo, kako viđeno, tako rečeno “

navodi se da su pripadnici Vojske Srbije nasilno izvukli iz džamije neke od devojaka koje su se tamo nalazile a zatim ih vratili.

Nakon ovih događaja, u popodnevним satima 26. marta 1999. godine, civilno stanovništvo koje se nalazilo u džamiji je pušteno i prinuđeno da napusti selo kako bi krenulo putem za Albaniju.

Zločini počinjeni u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe se pominju u optužnici protiv Slobodana Miloševića kao i u optužnici protiv „Šainovica i drugih“ bivšeg Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Suđenje Slobodanu Miloševiću je nedovršeno zbog njegove smrti tokom suđenja, dok je u suđenju „Šainovicu i drugima“ sudsko veće tretiralo samo tačku optužnice koja se odnosi na uništavanje džamije kao uništavanje kulturnih dobara, a ista je odbačena zbog nepostojanja direktnih dokaza kojima bi se dokazalo na koji način je pričinjena šteta, i od koga. Do sada niko nije osuđen pravosnažnom presudom u vezi zločina počinjenim u ovom selu.

DŽAMIJA U VELIKOJ KRUŠI / KRUSHË E MADHE

ŠTA JE BILO?

Džamija u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe izgrađena je 1780. godine, a obnovljena 1974. U martu 1999. godine bombardovale su je srpske snage i pretrpela je velika oštećenja. Od svoje izgradnje, Džamija u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe služila je kao mesto za obavljanje verskih obreda za stanovništvo islamske veroispovesti Velike Kruše/Krushë e Madhe, i okolnih sela.

DŽAMIJA U VELIKOJ KRUŠI KRUSHË E MADHE

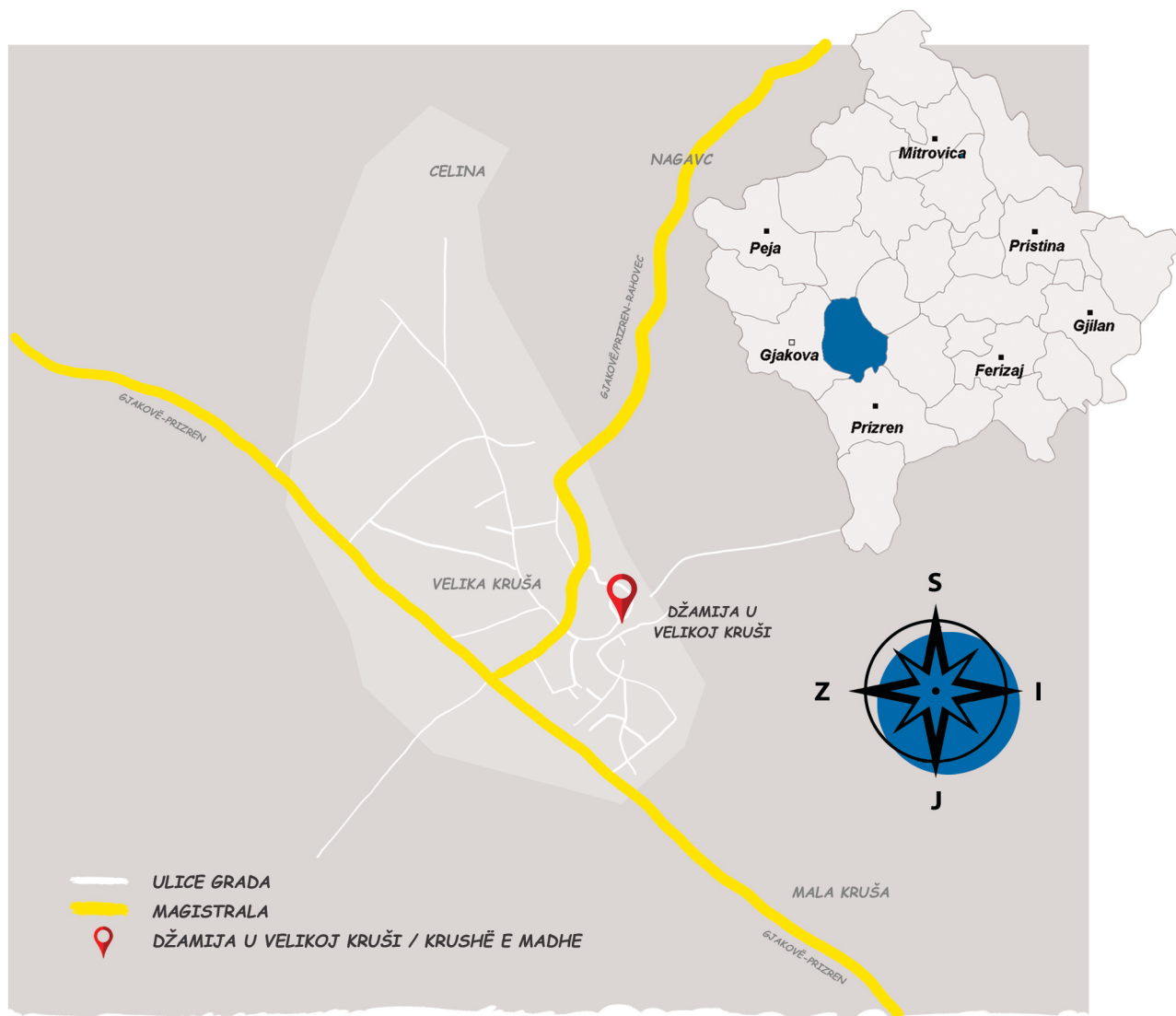
ŠTA JE DANAS?

Nakon završetka rata na Kosovu, džamija u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe obnovljena je 2001. godine. Džamija je pod upravom Islamske zajednice Kosova i nastavlja da služi kao mesto za obavljanje verskih obreda za građane islamske veroispovesti. Takođe, gradi se aneks koji će služiti za organizovanje pogrebnih ceremonijala za meštane sela.

I pored podataka i živih svedoka koji su bili žrtve zlostavljanja u zgradi džamije u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe tokom rata na Kosovu – u prostoru zgrade džamije nije postavljen nijedan zapis koji govori o događajima iz tog vremena.

DŽAMIJA U VELIKOJ KRUŠI / KRUSHË E MADHE

MAPA

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo